

NYE FOSFORREGLER I HUSDYRGØDNINGSBEKENDTGØRELSEN

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Der er netop vedtaget en ny husdyrgødningsbekendtgørelse. Harmonireglerne ændres fra 1. aug. 2017. Dyreenhedsbegrebet forsvinder, og der indføres nye lofter for tilførsel af kvælstof og fosfor. Læs om de nye regler og begreber med særlig fokus på fosfor.

Opdateret 6. juli 2017 med nye paragrafnumre

INDHOLD:

- [Harmoniareal \(§ 47, stk. 2\)](#)
- [Kvælstofloftet \(§ 33, stk. 1-2\)](#)
- [Fosforarealkravet \(§ 44, stk. 1\)](#)
- [Fosforloftet \(§ 44, stk. 2-3 og § 45\)](#)
- [Områder med skærpet fosforloft](#)
- [Korrektion for modtaget og afsat husdyrgødning \(§ 44, stk. 3\)](#)
- [Fosforloftet i modtaget husdyrgødning \(§45, stk. 2\)](#)
- [Korrektion for lave fosfortal \(§ 46\)](#)
- [Beregning af fosformængden i husdyrgødningen \(§ 53-54\)](#)
- [Brug af analyser på biogasanlæg \(§ 55\)](#)
- [Fosformængde ved separering \(§ 56\)](#)

Den 1. august 2017 træder en ny [Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv.](#) (husdyrgødningsbekendtgørelsen) i kraft. Med bekendtgørelsen ændres harmonireglerne fundamentalt, idet dyreenhedsbegrebet helt forsvinder, og i stedet erstattes det af to nye lofter for tilførsel af henholdsvis kvælstof og fosfor. Begge lofter skal overholdes, så i fremtiden bliver det enten kvælstofindholdet eller fosforindholdet i

husdyrgødningen, som bliver begrænsende for, hvor meget husdyrgødning, der maksimalt kan udbringes på bedriften. I fosforloftet inkluderes handelsgødning, mens kvælstofloftet kun omfatter husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse (hermed menes fortrinsvist energiafgrøder) og organiske restprodukter (affald).

HARMONIAREAL (§ 47, STK. 2)

Reglerne for opgørelse af harmoniarealet er uændret i forhold til tidligere. Det betyder, at for at et areal kan indgå i harmoniarealet skal følgende betingelser overholdes:

Afgrøden på arealet skal have en kvælstofnorm eller en retningsgivende norm for fosfor og kalium.

Det skal være tilladt at udbringe husdyrgødning på arealet.

Det skal være muligt at udbringe husdyrgødning under normale omstændigheder.

KVÆLSTOFLOFTET (§ 43, STK. 1-2)

Som hovedregel kan der maksimalt udbringes 170 kg kvælstof pr. ha i husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse og organiske restprodukter (affald). På undtagelsesbrug kan der dog maksimalt udbringes 230 kg kvælstof pr. ha (undtagelsesbrug er kvægbrug, hvor mindst 2/3 af den producerede mængde kvælstof i husdyrgødning stammer fra kvæg, og som overholder en række betingelser i bilag 3 til bekendtgørelsen - bemærk i øvrigt, at betingelserne i bilag 3 ikke er opdateret med de nye krav i forbindelse med den seneste forlængelse af den danske undtagelse).

[Til top](#)

FOSFORAREALKRAVET (§ 44, STK. 1)

Som et nyt begreb indføres fosforarealkravet. Fosforarealkravet er det minimumsareal, man skal have til udbringning af fosforindholdet i den planlagte mængde husdyrgødning og handelsgødning. Det areal, der udbringes husdyrgødning på (harmoniarealet), skal altid være større end eller lig med fosforarealkravet.

Fosforarealkravet beregnes som udbragt mængde fosfor i handelsgødning divideret med 30 kg P pr. ha (fosforloftet for handelsgødning), plus mængden af udbragt husdyrgødning og affald divideret med gennemsnitsfosforloftet for udbragt husdyrgødning, og affald.

FOSFORLOFTET (§ 44, STK. 2-3 OG § 45)

Fosforloftet afhænger af husdyrtypen. For planperioden 2017/18 gælder nedenstående fosforlofter:

- Fjerkræ og kødædende pelsdyr: 43 kg fosfor pr. ha
- Slagtesvin: 39 kg fosfor pr. ha
- Søer, smågrise og alle husdyrarter på undtagelsesbrug: 35 kg fosfor pr. ha
- Kvæg, som ikke omfattes af reglerne for undtagelsesbrug: 30 kg fosfor pr. ha
- Andre organiske gødningstyper: 30 kg fosfor pr. ha

På bedrifter med flere husdyrtyper beregnes bedriftens fosforloft som et fosforvægtet gennemsnit af fosforlofterne fra de forskellige husdyrtyper.

Bemærk, at reglen om 90 kg fosfor i affaldsprodukter pr. ha over 3 år udgår. Reglen er dog fortsat gældende frem til 1. august 2017 ifølge den slambekendtgørelsen, som gælder frem til 1. august 2017. Det skal dog understreges, at hvor 90 kg-reglen var på markniveau, så er de nye fosforregler på bedriftsniveau. Det betyder, at det fortsat er muligt at tilføre f.eks. 90 kg fosfor pr. ha på 1/3 af arealet hvert 3. år.

Det forventes, at fosforlofterne for visse husdyrtyper sænkes inden for en årrække. Det forventes således, at fosforloftet sænkes for fjerkræ og pelsdyr i 2019 (35 kg fosfor pr. ha) og for slagtesvin i 2020 (35 kg fosfor pr. ha). I 2022 kan der komme yderligere stramninger, men disse er endnu ikke besluttet. Ændringerne i 2019, 2020 og 2022 fremgår ikke af bekendtgørelsen, men derimod af bemærkningerne til lovforslaget.

OMRÅDER MED SKÆRPET FOSFORLOFT

Det forventes, at der i fosforfølsomme områder fra planperioden 2018/19 indføres et skærpet fosforloft på 30 kg fosfor pr. ha for alle husdyrtyper, bortset fra undtagelsesbrug, som fortsat vil have et fosforloft på 35 kg fosfor pr. ha, i de særligt udpegede områder. Det er endnu uvist, hvor og hvornår de skærpede områder bliver udpeget. Kravene i de skærpede områder fremgår ikke af bekendtgørelsen, men derimod af bemærkningerne til lovforslaget.

[Til top](#)

KORREKTION FOR MODTAGET OG AFSAT HUSDYRGØDNING (§ 44, STK. 3)

HOVEDREGEL

Som hovedregel beregnes det gennemsnitlige fosforloft på en bedrift som et vægtet gennemsnit af bedriftens egen produktion af fosfor og fosfor modtaget i husdyrgødning fra andre bedrifter og affald. Eventuelt afsat husdyrgødning har derimod ingen indflydelse på det gennemsnitlige fosforloft for bedriften, da det er hele produktionen, der indgår i beregningen. Grunden til, at afsat gødning ikke skal indgå i beregningen, er et ønske om forenkling. Hvis man både afsætter og modtager gødning, kan det nemlig være vanskeligt at beregne fosforloftet, fordi beregningen "ringslutter".

Fosforloft = vægtet gennemsnit (hele produktionen + modtaget)

UNDTAGELSESBRUG

På undtagelsesbrug er fosforloftet fastsat til 35 kg fosfor pr. ha i både eget produceret husdyrgødning og modtaget husdyrgødning. Dog gælder undtagelsen ikke, såfremt modtaget mængde fosfor i husdyrgødning fra andre bedrifter udgør en større mængde end svarende til 50 pct. af bedriftens egen produktion af fosfor i husdyrgødning.

Fosforloft = 35 kg P pr. ha

BEDRIFTER TILKNYTTET BIOGASANLÆG

For bedrifter, som er tilknyttet et biogasfællesanlæg gælder en særregel, idet den mængde fosfor, som afsættes til biogasanlægget udgår af beregningen for bedriftens gennemsnitlige fosforloft. Det betyder, at hvis al husdyrgødning afsættes til biogasanlæg, og der modtages afgasset gylle retur, så vil fosforloftet på bedriften være det fosforloft, som er tilknyttet den afgassede gylle.

Fosforloft = vægtet gennemsnit (hele produktionen ÷ afsat til biogasanlæg + modtaget)

FOSFORLOFT VED AFSÆTNING AF GYLLE

Fosforloftet på en bedrift fastsættes som et samlet vægtet gennemsnit for al bedriftens husdyrgødning. Det betyder, at fosforloftet for afsat husdyrgødning fastsættes til gennemsnittet for alle gødningstyper, uanset, hvilken gødningstype, som afsættes. Et eksempel:

En bedrift har både søer, smågrise og slagtesvin, og det vægtede fosforloft for bedriften er beregnet til 37 kg fosfor pr. ha. Der afsættes gylle fra en gyllebeholder, hvor der kun er slagtesvinegylle. Fosforloftet i den afsatte slagtesvinegylle fastsættes til 37 kg fosfor pr. ha, selvom fosforloftet for slagtesvin er 39 kg fosfor pr. ha.

[Til top](#)

FOSFORLOFTET I MODTAGET HUSDYRGØDNING (§ 45, STK. 2)

Fosforloftet i modtaget husdyrgødning tilknyttes det fosforloft, som er beregnet for bedriften, som gødningen modtages fra. Det beregnede fosforloft for overført husdyrgødning, vil komme til at fremgå af Skema B1 til Gødningsregnskabet.

Biogasfællesanlæg beregner et vægtet fosforloft for alle årets modtagelser af husdyrgødning, affald og energiafgrøder, og dette gennemsnitsloft gælder for hele den afgassede mængde gylle. Dog skal man altid anvende det beregnede fosforloft fra forrige planperiode, således at modtagerne kan kende det præcise fosforloft for modtaget afgasset gylle på forhånd.

KORREKTION FOR LAVE FOSFORTAL (§ 46)

Hvis det gennemsnitlige fosfortal på bedriftens harmoniarealer er mindre end 4,0, kan bedriftens fosforloft øges. Det gennemsnitlige fosfortal beregnes som et arealvægtet gennemsnit af alle jordprøver fra bedriftens harmoniarealer (dog indgår marker med JB 11 og 12 ikke i beregningen). Der skal være taget jordprøver på alle arealer, og prøverne må ikke være ældre end 5 år. Der skal være jordprøver for hver 5 hektar.

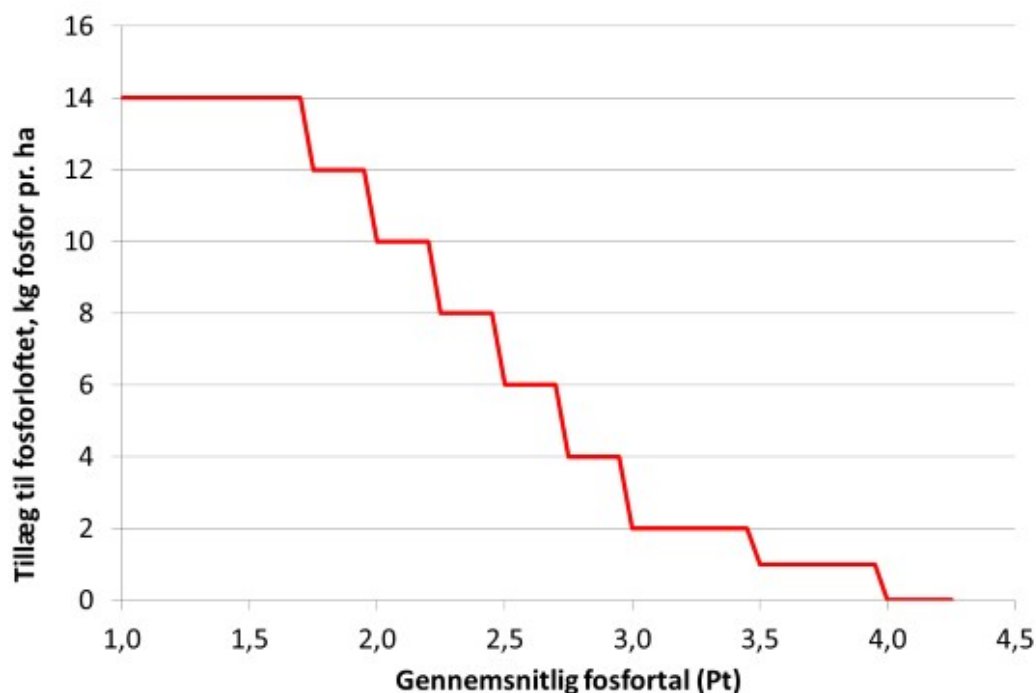
Fosforloftet hæves ud fra følgende kriterier:

For hver påbegyndt 0,5 fosfortalsenhed under fosfortal 4,0 i intervallet 3,0-4,0 hæves loftet med 1 kg fosfor pr. ha.

For hver påbegyndt 0,25 fosfortalsenhed under 3,0 hæves loftet med yderlige 2 kg fosfor pr. ha.

Fosforloftet kan dog maksimalt hæves med 14 kg pr. ha, og det samlede fosforloft kan ikke overstige 45 kg fosfor pr. ha.

Hvis der er arealer med JB 11 og 12 på bedriften justeres korrektionen af fosforloftet ned med deres procentvise andel af bedriftens arealer.

Figur 1. Illustration af det forøgede fosforloft som følge af fosfortal, som er lavere end 4,0.

[Til top](#)

BEREGNING AF FOSFORMÆNGDEN I HUSDYRGØDNINGEN (§ 53-54)

Fosformængden i husdyrgødning beregnes på samme måde, som kvælstofmængden beregnes. Som udgangspunkt beregnes fosformængden som antal dyr gange normfosformængden pr. dyr. Som for kvælstof er det muligt at foretage korrektion af fosformængden med enten en type 1 eller en type 2 korrektion:

- Type 1 korrektion (obligatorisk ved afvigende vægt eller alder, når der ikke anvendes type 2 korrektion): Fosformængden pr. dyr korrigeres for afvigende vægt eller alder i forhold til normen.
- Type 2 korrektion (frivillig ved afvigende fodersammensætning): Fosformængden pr. dyr korrigeres for afvigende fodring i forhold til normen.

BRUG AF ANALYSER PÅ BIOGASANLÆG (§ 55)

Biogasfællesanlæg kan opgøre fosformængden som summen af fosforleverancer for de forskellige leverandører (ud fra normer af husdyrgødning og analyser af energiafgrøder og affald). Alternativt kan biogasanlægget bestemme fosforindholdet ved hjælp af analyser på samme måde som for kvælstof ud fra følgende retningslinjer:

- Der skal foretages analyser af repræsentative prøver med passende intervaller mindst 12 gange om året.
- Biogasanlægget skal opgøre den mængde, som analysen gælder for.
- Analysen skal foretages på et akkrediteret laboratorium.

FOSFORMÆNGDE VED SEPARERING (§ 56)

For separeringsanlæg (forarbejdningsanlæg) gælder det, at summen af fosformængderne i de forskellige fraktioner (f.eks. fiber- og væskefraktion) skal svare til mængden af fosfor i det separerede materiale.

For biogasfællesanlæg gælder det, at der kan udtages repræsentative prøver af henholdsvis fiber- og væskefraktion 12 gange om året (som anført under § 55).

[Til top](#)